

7. mar. 1840

AFSENDER

Martinus Rørbye

MODTAGER

Frederikke Rørbye, f. Stockfleth

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Afsendersted:

Rom

Modtagersted:

København

Omtalte personer:

Juliane Sophie

Louise

Carl Peter Borggaard

Jonas Collett

Emilie Collett, f. Rørbye

Caroline Dreyer

C.W. Eckersberg

Axel Frantz Eddelien

Heinrich Eddelien

Olivia Francisca Eddelien, f. Hjorth

Frederik Ferdinand Friis

Johann Hartmann

Christen Hermansen

Nicolai Abraham Holten

Harald August Hoppe

Christian Ipsen

Kierulff

Carl Lautrup

Laura Lautrup, f. Schiøtt

Bernhard Carl Lewy

Troels Lund

Hermann Severin von Løvenskjold

Henrik Ludvig Moe

Adam Wilhelm Moltke-Bregentved

Niels Christian Mühlensteth

Jens Peter Møller

Frederik Paludan-Müller

Charite Paludan-Müller, f. Borch

Holger Simon Paulli

Carl Peter Rothe

Henriette Marie Vilhelmine Rothe, f.

Sirtema van Grovestins

Elise Rørbye

Emma Eulalia Rørbye

John Rørbye

Christian Frederik Schiøtt

Charlotte Johanne Schiøtt, f. Schack

Johan Sigismund Schulin

Charlotte Schulin, f. Zeuthen

Johan Wilhelm West

Christian Frederik Zeuthen

Sophie Hedevig Zeuthen, f. Schulin

Omtalte værker:

Torvet i Amalfi

Arkivplacering:

Det kgl. Bibliotek, Acc. 1996/44

TRANSSKRIFTION

Rom den 7de Martz 1840.

At takke dig for dit siste kjærlige Brev skulle jeg alt for længe siden have gjort; men Meget er kommen iveien; først var det mit Arbejde, der forhindrede mig deri, da jeg nødig syntes at jeg ville bruge den lyse Dag til at skrive i, naar jeg følte mig godt oplagt til at male, og senere, kom da ogsaa Carnevalet, og en lille Sygdom til, og saaledes ere disse Linnier blevne tilbageholte. Da jeg imidlertid ikke kunne tvivle om, at du jo fra Schiøtt's¹ maatte være underrettet om, at vi befant os temmelig vel, troede jeg ikke at min Taushed ville kunne foraarsage nogen Uroe; dog nu, at lade din kjære Fødselsdag gaae forbi, uden at du ogsaa fra mig og Rose skulle høre de inderligste Ønsker for din Fremtiids Vel, var mig ikke muligt; gid nu blot at Aarstiiden ikke forhindrede disse Linnier fra til rette Tiid at indtræffe, og gid, de maatte træffe dig kjæreste Moder rask og fornøiet, og være dig et Beviis paa, at vi, fraværende, erindrer dig med den samme Kjærlighed, som tidligere, da vi tilmed kunne glæde os over at være dig nær du kjære gode Moder. Meget ville jeg give til, vis jeg kunne hentrylle mig blant Eder den 1ste April, det har jo altid været mig en saa kjær Dag i Hjemmet, og fraværende, er den altid bleven mig saa lang, denne Gang vil Rose trolig hjælpe mig med at bære dette Saun, saavit hun magter; thi iøvrigt har hun ellers ikke just den største Kraft, naar Talen er om at føle sig tilfreds i sin Ensomhed paa en Tid, naar man veed at Familie og Venner feire en eller anden Fest. For mig er det ofte en heel Opgave at bringe hende bort fra saadanne Griller, der dog intet nytte, uden at forbitte Øjeblikke, der ellers kunne løbe ret behageligt her; men igunden udspringe dog disse Følelser af noget Godt, og kan jeg derfor undertiiden maaske blive lidt ærgerlig, naar jeg ser dem drevne for vidt, maae jeg dog til andre Tiider agte dem; jeg kjender fra tidligere Tiider selv ret godt, vor ene og forladt man kan føle sig paa Dage, da man veed de kjære Venner hjemme forsamlede til Glæde, naar man selv seer sig omgiven af lutter fremmede. Dog Saadant kan paa en Reise ikke være anderledes; man skulle troe at her i Rom hvor saa mange Danske opholde dem, ville det mindre være Tilfælde, dog langt fra; man holder her alt for lidt sammen, og den Enes Opmærksomhed mod den Anden strækker sig kun kort. Saaledes omgikkes vi i Begyndelsen efter Rothe's² An- •2• komst hertil noget med dem, dog dette er nu næsten ganske afbrudt, da han efter min Meening er alt for Hestedum til længe at kunne holde ud i hans Selskab, og hun³ alt for meget cocet, og uden at dette bliver hævet ved Forstand. Man hører hende aldrig tale om Andet end sin egen elskværdige Person, og hendes heele Hiigen og Trakten gaar blot ud paa at sætte sig i det

elskværdigste Lys, NB især naar der er Mandfolk tilstede. At dette Væsen ikke behagede hverken Rose eller mig vil du vist kunne indsee. Tilbageholte af en lille Sygdom, som han har paadraget sig ved Forkjølelse ere de endnu her, og tilsyneladende ere vi særdeles gode Venner; men hverken Rose eller jeg vil blive synderligt bedrøvede, naar de forlade os, thi den Opmærksomhed og Artighed vi viiste dem, fant vi ikke at de gjengjælte, og da deres Selskab igrunden er os saa ganske ligegyldigt, have vi i den seenere Tiid næsten ganske trukken os tilbage fra dem. Leutenant Moe,⁴ der for et Par Dage siden er reist herfra, nærrede vist langt fra mine Tanker om Fru Rothe, han udmærkede sig i den Tiid han var her, som hendes ivrigste Tilbeeder; men hun forsmaaede derfor ikke ogsaa at gjøre sig saa elskværdig som muligt for de andre Herrer. Jeg kan nu ikke udstaae saadanne Comedier dømmet dem maaske ogsaa alt for strengt; men vist er det, at hverken Rose eller jeg kunne føle os tilfredse i deres Selskab, omendskjønt vi maae indrømme at hun var langt fra nogensinde at lade sit Cocetterie gaae udenfor Velanstændighedens Grændser. Dog Alt dette har jeg blot meddeelt dig og Søstrene kjære Moder, lad ellers Ingen læse disse Linnier. En anden Dansk, der ogsaa i disse Dage er reist herfra [overstreget: og] synes jeg langt bedre om, det er en Kammerjunker Hoppe,⁵ meget har jeg ikke omgaaedes ham, dog synes jeg at have bemærket noget mere Soliditet hos ham end hos de fleste andre herværende. Levi⁶ en Parmaceutt som John⁷ vist nok kjender og tager jeg ikke Feil, ogsaa Elise,⁸ fra den Tiid han førte hende om i Altona, er nu ogsaa reist bort; han besøgte os undertiiden, og efter vor Meening var han en vakker lille Fyr, jeg tror imidlertid ikke han fant Naade for mange af de Andres Øjne. Af Alt dette vil du see at det lille Danmark i Rom er langt fra at leve saa venskabeligt sammen som man hjemme forestiller sig. Med Erdelins⁹ |hvor den lille Arving nu er kommen tilhuuse| vedblive vi med at have saa jævnlig Omgang, de ere igrunden begge meget godmodige Mennesker; men dem feile en lignende Opdragelse, som den vi have nydt, og i deres heele Indretning og Væsen, mærker man alt fortydeligt til hvad Selskab de tidligere har været vant. Dog, dette er nu ikke mere saa stødende for mig, man kommer os imøde med den Slags Opmærksomhed og Venlighed de ere vante til at viise, og da jeg veed dette kommer fra Hjertet er jeg ogsaa fornøiet. Med Dicteren Paludan Møller og hans Kone¹⁰ omgaaes vi ogsaa af og til, saa at du vil see kjære Moder, at vi ikke er saa ganske uden Selskab. Men hvad de andre herværende Kunstnere og de andre ledige Danske her angaar, da see vi kun dem af og til i kortere Besøg, da de tilhobe om Aftenen søger til et herværende Osterie hvor jeg ikke godt synes at det er passende ievnligt at

føre Rose hen; deels fordi Localet synes mig for slet, deels ogsaa fordi den Tone, der hersker, og det Selskab, man er udsat for at komme i, ikke synes mig passende for Fruentimmer af en bedre Opdragelse. Denne vor Udebliven fra et Sted, Alle synes saa tiltrækkende behager vist ikke; dog da min Helbred ogsaa forbyder om Aftenen ikke at spiise varm Mad eller •3• drikke Viin, sætter jeg mig ganske ud over deres Omdømme i saahenseende, og efterhaanden lader det nu ogsaa til, at man er bleven kjed af at forundre sig derover, og den venskabeligere Tone synes derfor igjen at vende tilbage; thi du maae viide kjære Moder, at en saa stor Ubetydelighed, som det dog er, at leve paa en anden Maade, end den de Andre ynde, er det dog her nok til at bevirke megen Omtale. En Her Petersen, Deicmann og Hermandsen¹¹ reise nu ogsaa om nogle Dage bort herfra; men deels vil det endnu vare noget inden nogen af dem kommer hjem, dels har jeg heller ikke kjent nok til dem, for at det skulle kunne være dig nogen Fornøielse, vis jeg sente dem op til dig. De første muntlige Efterretninger om os, vil du altsaa faae vis Kapitain Kjærulf's¹² kommer til at opholde dem saalænge i Byen at de kunne faae Tiid til at besøge dig, i altfald vil du igjennem Frue Petersen faae at høre hvad du kunne ønske. Dog vissere skal du faae Efterretninger med Her Borregaard,¹³ der med Løvenskjold¹⁴ reiser herfra efter Paasken. B reiser da lige hjem, og ham skal jeg bestemt paalægge at gaae op til dig, og muligt ogsaa seenere vil du høre Noget fra Her Pauli¹⁵ i Capellet og naar engang J. Collett¹⁶ kommer igjennem Kjøbenhavn. Jeg blev ganske overrasket da jeg for et Par Dage siden saae denne Disputator trine ind af Døren, da jeg ikke havde den ringeste Ahnelse om at han var paa Reiser; Brev fra Emilie¹⁷ bragte han ikke, hans Reise var kommen alt for hurtigt paa, sagde han, mig synes imidlertiid at hun gjerne kunne have skreven et Par Linnier, da Leiligheden var saa udmærket og hurtig; han er gaaet med et Dampskib til England og derfra over Paris og Marseille, og var da heldig nok til at komme her saa betimelig, at han endnu fik de siste Dage af Carnevalet at see. Dette gik imidlertiid i Aar yderst sørgeligt af; thi lige i de Dage, det begynte, blev Veiret, der hidtil havde været meget smukt og milt, paa engang kolt og regnfult, og all Lystighed blev saaledes ganske hemmet. Mocoli Aften, som den ellers interessanteste, regnede og blæste det næsten bestandigt, og man synes snarere at være i et nordisk end i et sydligt Clima. Rose fik som Følge heraf kun et maadeligt Begreb om hvad dette [overstreget: ellers] under gunstigere Omstændigheder ellers er, og naar man ellers den Aften seer heele Corsoen som et Ildhav, var i Aar næppe Fjerdedeelen af Lysene tænte; thi deels havde Folk tabt Lysten ved det slette Veir, deels blæste Lysene ud for dem der gjorde dem Umage for

at holde dem tænte. Jeg havde leiet et Vindue for at Rose bequemere kunne see det heele Spectakel, der stode vi rigtignok roligt og tilsyneladende beskyttet mod Veiret, dog jeg hentede mig ikke destomindre en Forkjølelse, og har siden den Tiid haft flere Anfald af mit gamle Onde. Dette foruroliger Rose noget, da vi her nu ganske er uden Doctor, og igjen at komme i Klørne paa Hartmann¹⁸ har jeg ingen Mod paa, jeg haaber ogsaa, at dette Onde, som tidligere, efterhaanden vil viige af sig selv, og at Lysten til at arbejde, som jeg [i nog]le Dage ikke har kunnet, da ogsaa vender tilbage. – Jeg har malet et Malerie,¹⁹ som Conferentsraad Holten²⁰ skulle have, vis det behager ham; med dette er jeg nu snart færdig, og tror ikke at det er bleven af mine uheldigste Arbejder; bare jeg nu havde det vel hjemme, og at det da maatte behage. Bliver Tiiden mig fremdeeles gunstig, jeg mener vis [jeg] bliver rask nok, da maae jeg endnu see til at faae et lille Malerie færdigt for Sommeren; thi da er det rigtignok min Agt at søge at komme bort herfra, og Pengene, er det da blot det vil •2• komme an paa. At blive her i Byen tør jeg ikke udsætte mig for, da jeg frygter Feeberen, mest Lyst havde jeg til at gaae til Neapel og maaske til Sicilien, hvorfra Coleraen under mit første Ophold her holt mig borte; dog herom skal du høre nøiere mine Breve kan intil viidere gaae til Rom. Kommer jeg til Sicilien da vil jeg der søge et Motiv til det Malerie Moltke skal have,²¹ beed Wilhelm²² naar han seer den grevelige Familie at hilse dem meget, og beed ham spørge Greven om han vil være tilfreds med et saadant Valg; i all Fald skal det endnu staae til ham at bestemme sig naar Maleriet er færdigt. Det lille Malerie som Prindsesse Julliane skulle have,²³ skulle der ogsaa i Løbet •1• af Sommeren tænkes paa; jeg ønskede derfor gjerne isaahenseende at kjende hendes Tanker, hvad Valget af Gjenstanden angaar, og herom tænker jeg at Frue Berg kunne skaffe mig Oplysning, da denne Bestilling dog er kommen til mig ved hende, og jeg selv ikke har talt med Prindsessen derom; beed hende fra mig isaahenseende at skaffe mig Underretning, og da ogsaa at bringe min underdanige Hilsen saavel til Prindsesse Julliane, som til min smukke Elev Prindsesse Louise.²⁴ Og nu kjæreste Moder vil jeg for idag siige dig et hjerteligt Farvel, og lad mig see at du snart erindrer mig ved et Brev; siig mig da deri hvorledes Alt hjemme gaar og hvorledes Alle leve. Hils de kjære Søskende saavel de herværende som fraværende, Wilhelm, Mülensted,²⁵ Ipsen,²⁶ Schiøtt's og alle vore gode Huusvenner. Hvad min Helbred angaar har jeg det langt bedre her, end hjemme, men hvad Omgangen betræffer, da saune saavel Rose som jeg Eder Alle i høi Grad. Seer Emma²⁷ nogle af Siulin's²⁸ da beed hende hilse dem og Zeuthen's²⁹ ret meget, jeg fik den heele Familie meget kjær, da jeg siste Sommer lærte

dem saa nøie at kjende. Du maae i liige Maade hilse Eckersberg³⁰ og Professor Møller,³¹ vis du skulle see noget til dem; saa ogsaa Friis,³² Lund,³³ dog jeg vil ikke nævne flere, da jeg saa dog ikke kunne rumme Navnene. Hvorledes Caroline Dreier³⁴ lever kan jeg imidlertid ikke undlade specielt at spørge om; og paa Alt saadant maae du svare mig omstændeligt naar du igjen har Tiid til at skrive mig til. Gratuler Carl og Laura³⁵ fra mig, der er nu formodentlig igjen kommen en lille Arving tilhuuse, og at han da er sjæleglad kan jeg ikke tvivle om. Beed John hos Ipsen paa chirurgisk Accademie engang ved Leilighed at hente det Hjortehoved og det Geviir som jeg nogle Dage før min Afreise leverede ham for at pudse for mig, hvad det vil koste, vil den gl Schiøtt nok betale, til ham vil jeg selv med det første skrive hils ham indtil viidere fra din hengivne Søn
Martinus.

Mit Brev er bleven skreven i all Hast; da jeg endnu idag gjerne ville have det bort, meget er maaske derfor bleven glemt, som jeg tidligere havde bestemt at underrette dig om. Rose hilser endnu dig kjæreste Moder og Alle Søkende ret meget.

¹ Christian Frederik Schiøtt og Charlotte Johanne Schiøtt, f. Schack.

² Carl Peter Rothe.

³ Henriette Marie Vilhelmine Rothe, f. Sirtema van Grovestins.

⁴ Henrik Ludvig Moe.

⁵ Harald August Hoppe.

⁶ Bernhard Carl Lewy.

⁷ John Rørbye.

⁸ Elise Rørbye.

⁹ Heinrich Eddelien og Olivia Francisca Eddelien, f. Hjorth.

¹⁰ Frederik Paludan-Müller og Charite Paludan-Müller, f. Borch.

¹¹ Christen Hermansen.

¹² Uidentificeret, jvf. Kierulff.

¹³ Carl Peter Borggaard.

¹⁴ Hermann Severin von Løvenskjold.

¹⁵ Holger Simon Paulli.

¹⁶ Jonas Collett.

¹⁷ Emilie Collett, f. Rørbye.

¹⁸ Johann Hartmann.

¹⁹ Torvet i Amalfi.

²⁰ Nicolai Abraham Holten.

²¹ Adam Wilhelm Moltke-Bregentved endte med at modtage maleriet Cappella Palatina i Palermo.

²² Johan Wilhelm West.

²³ Juliane Sophie modtog først efter Rørbyes hjemkomst maleriet Landevej på Sicilien. I baggrunden Monreale, malet i 1842 på baggrund af studiet Landevej ved Palermo.

²⁴ Prinsesse Louise.

²⁵ Niels Christian Mühlensteth.

²⁶ Christian Ipsen.

²⁷ Emma Eulalia Rørbye.

²⁸ Antagelig Johan Sigismund Schulin og Charlotte Schulin, f. Zeuthen.

²⁹ Christian Frederik Zeuthen og Sophie Hedevig Zeuthen, f. Schulin.

³⁰ C.W. Eckersberg.

³¹ Jens Peter Møller.

³² Frederik Ferdinand Friis.

³³ Troels Lund.

³⁴ Caroline Dreyer.

³⁵ Carl Lautrup og Laura Lautrup, f. Schiøtt.

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

